

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 619/2024
14.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужила АА, из ... и ББ, из ..., чији је заједнички пуномоћник Данијел Динчић, адвокат из ..., против тужене Гимназије „Светозар Марковић“, Суботица, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1910/23 од 05.10.2023. године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужила изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 Гж1 1910/23 од 05.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П1 624/2021 од 06.03.2023. године, која је исправљена решењем истог суда од 24.08.2023. године, ставовима првим, другим и трећим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужили АА за период од 01.05.2018. године до 31.12.2019. године, на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 40.399,11 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 14.403,66 динара и законску затезну камату на износ главнице од 40.399,11 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате, као и на име неисплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора исплати износ од 31.521,28 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 11.248,47 динара и законску затезну камату на износ главнице од 31.591,28 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате. Ставовима четвртим и петим изреке, обавезана је тужена да тужили ББ за период од 01.05.2018. године до 31.03.2021. године, на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 108.690,37 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 31.632,83 динара и законску затезну камату на износ главнице од 108.690,37 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате, као и на име неисплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.05.2018. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 82.264,02 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 23.768,18 динара и законску затезну камату на износ главнице од 82.264,02

динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужилама накнади трошкове поступка у износу од 143.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом седмим изреке, усвојен је захтев тужила за ослобађање од плаћање судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1910/23 од 05.10.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, исправљена решењем истог суда од 24.08.2023. године, тако што су одбијени тужбени захтеви – тужиле АА, којим је тражила да се тужена обавезе да јој период од 01.05.2018. године до 31.12.2019. године, на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 40.399,11 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 14.403,66 динара, и законску затезну камату на износ главнице од 40.399,11 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате, као и на име неисплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора исплати износ од 31.521,28 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 11.248,47 динара, и законску затезну камату на износ главнице од 31.591,28 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате; - тужиле ББ којим је тражила да се обавезе тужена да јој за период од 01.05.2018. године до 31.03.2021. године, на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 108.690,37 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 31.632,83 динара и законску затезну камату на износ главнице од 108.690,37 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате, као и на име неисплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.05.2018. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 82.264,02 динара са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до дана 30.11.2022. године у износу од 23.768,18 динара и законску затезну камату на износ главнице од 82.264,02 динара, обрачунату од 01.12.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезане су тужиле да туженој накнаде трошкове првостепеног парничног поступка од 9.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезане су тужиле да туженој накнаде трошкове жалбеног поступка у износу од 48.117,60 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиле су благовремено изјавиле ревизију, побијајући је из свих законом предвиђених разлога.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила АА засновала је радни однос са туженом 15.09.2006. године, на неодређено време, са пуним радним временом, на радном месту ... радника, а анексом уговора о раду закљученог 31.08.2018. године, распоређена је на радно место ... са 25% од пуног радног времена и на радно место ... послове са 75% од пуног радног времена са коефицијентом за обрачун плате од 8,62. Тужила ББ засновала је радни однос са туженом 07.09.2015. године, на радном месту ..., са пуним радним временом и коефицијентом за обрачун плате од 6,30. У утуженим периодима, тужена је обрачунавала и исплаћивала плату тужилама у висини минималне зараде и није посебно у обрачунским листама тужиле исказивала накнаде

трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нити део коефицијента који се односи на ове накнаде. Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада, утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област, који је дат у три варијанте, на основу најповољнијих критеријума у тренутно важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији за јавна предузећа, на основу ПКУ за средње школе и на основу разлике коефицијената пре и после доношења Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате запослених у јавним службама.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу првостепеног суда, у ситуацији када је тужена тужилама у спорном периоду, исплаћивала плату у висини минималне зараде произлази да у плати, која је тужилама исплаћивана, није садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према параметрима из Посебног колективног уговора у Републици Србији.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, из разлога што су у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, којим су регулисане плате и накнаде и друга примања запослених у јавним службама, и који је *lex specialis* у односу на Закон о раду, и имајући у виду и одредбе Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20), у одредби члана 20.

прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1). Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. наведене Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у средњем образовању.

У конкретном случају, тужиле су запослене у школи, па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада према одредби члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20, чије важење је на основу Споразума продужено до 05.03.2022. године), није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни Колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужила. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужилама не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење

годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихове плате, па је стога чињеница да им је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе члана 20. став 2. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Прихватајући у потпуности изложене разлоге другостепеног суда, овај суд налази да нису основани ни ревизијски наводи тужиља, којима се указује да је другостепени суд пропустио да одлучи о евентуалном тужбеном захтеву тужиља. Наиме, другостепени суд је приликом одлучивања, ценећи чињеницу да тужиље нису у законском року тражиле доношење допунске пресуде, правилном применом одредбе члана 356. став 3. ЗПП, закључио да се у том делу има сматрати да је тужба повучена.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић